

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20
za zased. ozemlje . 360
za inozemstvo . . 600

Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . 2 K
malj oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Milodolova cesta št. 10/1
Telefon št. 72

Upravništvo:

Sodna ulica št. 8
Telefon št. 36.

Račun kr. pošt. ček. urada
šte. 11.842.

Ljubljana, 15. junija.

Glasi ljubljanskega gospoda župana, da iz Beograda poročati, da ni gotovo, če bo g. Pesek predložen v najvišje sodno. Po naših informacijah je ta vest tendenciozno izmišljena in ima le namen, gosp. Peska na koncu konce napraviti se za mučenika.

Pustimo na strani vprašanje kvalifikacije novoizvoljenega gospoda župana za poglavarja mestne občine Ljubljanske. Ali g. Pesek je formalno pravilno izvoljen. Po principih parlamentarizma in demokratizma ima pravico do županskega mesta in naj je zanj glasoval še tako čudna in nevarna koalicijska občinskih odbornikov.

Naš list je takoj po njegovih izvolitvah izrazil željo, da naj vlada gospoda Peske brez odloga predlaga v potrditev. Skrajni čas je že, da se da ljudem, ki zadnjih dve leti niso drugega delali kot zabavljati, kritikovali in vpili, priključiti, da pokažejo svoje zmoglosti tudi v pozitivnem delu. Kakor je čez noč izgledalo verjetnost, da se vsi slabosti posledic, čim se je uvedla svobodna konkurenca in trgovina, tako mora prenehati tudi politična demagogija z vsemi slabostmi vojne psihoze. Kakor hitro nastopijo stranke v svobodni politični areni naših samouprav!

Politično iztuzenje je nujno potrebno v interesu napredka našega ljudstva. Važno je pa tudi zato, ker morajo z njim nastopiti časi, v katerih bo naš narod pravičnejše in poštenje cenil javno delo demokratov, kot je to storil prva leta po vojni. Tudi pred in med svetovno vojno je naša bila pešica neustrašenih borcev za svobodo našega naroda. Ako bi klonili še mi, bi Slovenci danes bržčas ne uživali svobode v jugoslovanski državi.

Desetletja pred vojno smo se borili za duševno svobodo in kulturni napredak Slovencev. Veliko jih je klonilo, mi nismo! Zgodovina bo morala potrditi, da smo tudi v Jugoslaviji mi bili edini politiki, ki smo v najtežjih začetnih časih ustvarjali temelje vsestranske svobodne razvoja našega naroda in države ne glede na to, da je pod tem trpela naša stranka.

Pri prvem nastopu narodnih socialcev v praktični politiki, je bil po njihovi zaslugi izvoljen za pujskega župana nemški Losinchesch. V objemu s klerikalni sklepajo narodni socialci klerikalne avtonomistične resolucije, naperjene proti narodnemu edinstvu in bodočnosti države. Kje so primorski in koroški Slovenci, ki zavzemajo med članstvom NSS precejšnje število, da so ostali docela mirni, ko je načelstvo NSS pogazilo načelo narodnosti kot temeljno točko narodno - socialnega programa? Zakaj naj bo delavec še narodni socialist, ako v narodnem oziru med njegovo stranko in stranko komunistov ni razlike?

Za volitev župana se je osem občinskih odbornikov NSS za odkup župana Peska absolutno zasužnjilo klerikalnem in komunistom. Njihov organ «Jugoslavija» zato že označuje protiklerikalno smer demokratov kot «nepotreben kulturno - bojni program». Zavednost o opasnosti klerikalizma je danes že v zadnji hribovski vasi večja, nego v vodstvu NSS. «Straža» in drugo klerikalno časopisje voditelje NSS hvaleži na vse pretege. Dokaz, da je njihova politika za pospeševanje klerikalizma zelo uspešna.

NSS je pri volitvi ljubljanskega župana grešila tudi proti svojemu socialnemu programu s tem, da je izvolila za župana Antona Peska, ki si je mod vojno pridobil — kakor sam zatrjuje — ad 20 milijonov premoženja. Njegovi osebni in ljubjo je vodstvo NSS žrtvovalo svobodo in samostojnost stranke. Niti dr. Susteršič ni držal klerikalne stranke v taki odvisnosti, kot drži Pesek narodno - socialne voditelje. On ima pač lastno banko, tiskarno, list.

Zalostno je, da je NSS, ki bi kot nova stranka morala čez vse ceniti svoj program, že v prvi preizkušnji praktične politike žrtvovala ideje na korist osebnim interesom svojih voditeljev.

Gospod Pesek naj le kar hitro nastopi župansko mesto. Čim prej, tem prej bo sledilo iztuzenje onih dobrih ljudi, ki so se z velikim zaupanjem in slepo vero vrgli v naročje NSS.

STIKE MED ITALIJO IN KEMALISTI.

Rim, 15. junija. (Izv.) Italijanska vlada je odposlala v Angoro generalnega konzula, ki bo imel nalogo, da vpostavi odnose s Kemalom našo.

Kralj Peter izven nevarnosti

Beograd, 15. junija. (Izv.) Zdravje kralja Petra se je obnilo toliko na boljše, da smatrajo zdravniki vsako nevarnost za odstranjeno. Kralj bo v najkrajšem času zopet zdrav.

Pred odločitvijo o upravni razdelitvi države

PREDLOGI ZA POVEČANJE OBLASTI — RAZRAVA V DEMOKRATSKEM KLUBU.

Beograd, 15. junija. (Izv.) Včeraj zvečer je imel ministrski svet sejo, na kateri je razpravljalo o razdelitvi države na oblasti. Večina ministrov je za to, da se v tem oziru napravijo opoziciji nekoliko popusti. Posamezne oblasti bi smele imeti največ 900 tisoč prebivalcev, dočim dopušča sedanji ustavni načrt samo 700.000.

Beograd, 15. junija. (Izv.) Danes popoldne se je vršila konferenca vladnih strank zaradi amendentov, ki so bili predlagani k členu, ki obravnava oblasti. Dr. Vošniak je predlagal kot maksimum prebivalstva ene oblasti število 900.000, dr. Žerjav pa 1.000.000. Oba predloga sta bila podaljšati debati zavrnjena.

Beograd, 15. junija. (Izv.) Danes popoldne je zboroval plenum demokratskega kluba. Posvetoval se je o even-

tuelnih izjemnih prehodnih odredb v ustavi. G. Roč je zahteval, da se člen 135. izpremeni tako, da bo nedvomno, da se pred tremi leti pokrajinske uprave ne morejo ukiniti, ako se ne donese čimprej zakon o administrativni razdelitvi in ustroju države. Po 4urni debati, v kateri so si nasprotovale stališča posl. Ročica, Angelinovića in dr. Žerjava na eni strani in ministra Pribečevića ter Voje Veljkovića na drugi strani, je bila debata odložena na jutri dopoldne ob 9. uri. Predsednik Davidović je reasumiral debato v tem smislu, da se ima člen 135. izpremeniti v tem smislu, da se s njim vlada prisili, da čimprej predloži zakon o ustroju oblasti, srezov in občin in za tem administrativno razdelitev države.

Razprava o vojski v konstituanfi

Beograd, 15. junija. (Izv.) Danasnja seja konstituant se je pričela ob 14. dopoldne. Po ovrženju zapisnika zadnje seje je bilo prečitano poročilo verifikacijskega odseka, da pride mesto odstopivšega poslanca Miloša Cosića v zborico Miloslav Tajsić.

Vojni minister general Hadžić je odgovarjal na vprašanje posl. Milana Boskovića glede plačila žigosane živine v podrinjskem okraju, minister za gradjevine Joca Jovanović pa na vprašanje posl. Mladenovića glede državnega mostu na Ibru.

Pod prehodom na dnevni red je predložil imenoma zemljoradniškega kluba Vojislav Lazić klubovo izjavo, v kateri se zahteva od vlade:

- 1.) Ustavne odredbe o agraru se morajo revidirati in redigirati na novo v smislu zahtev zemljoradnikov in sporazumno z njimi. (Člena 42. in 43.)
- 2.) Odredbe od 12. maja o agraru se morajo ukiniti (begluki).
- 3.) Vse odredbe, ki se nanašajo na politično svobodo državljanov in na kontrolo narodne skupščine nad delom vlade in odredbodajno moč vlade, se morajo izpremeniti v demokratičen duhu. (Gre za člene 13., 16., 95., 120., 127c., 130. 133. in 138.)

Novi carinske in trošarinske postavke

Beograd, 15. junija. (Izv.) Finančno-ekonomski komite je danes popoldne sprejel novo trošarinsko uredbo. Trošarina na kisle vode in sodavode se ukinje, na vino pa se bo plačevala še naprej po 1 K od litra, oziroma od zaprtih steklenic, ki vsebujejo največ tričetr litra po 1 K 60 vin. V ostalem ostane trošarina neizpremenjena.

Dalje je komite razpravljalo o izvoznih carinah in sklenilo dovoliti izvoz kontingenta 5000 lakih konj, za katere se plača carina 250 dinarjev od komada. Carina za konje belgijske in norijske rase preko tri leta stare se zniža na 400 dinarjev, pod tri leta pa na 200 dinarjev. Svinje, žive, do 50 kg se izvozne carine proste, nad 50 kg se plača po 100 dinarjev od komada. Izvoz goveje živine je neomejen, izvzemši breje krave. Plača se za živo živino po 250 dinarjev od komada. Za svinjo se plača 40 dinarjev, od masti 50 dinarjev za 100 kg, salame po proste, lignit je prost. Od premoga se plača 5 dinarjev od 100 kg, premogovni prah prost.

Ta carina se plača v zlatu (dvakratni znesek). Pri izvozu živine in mesa odpade plačilo prometnega davka.

Beograd, 15. junija. (Izv.) Finančno-ekonomski komite je pričel razpravljati o novi naredbi o takсах. Sprejeta je taksa na reklamo. Časopisni oglasi so prosti. Razprava o izvoznih carinah in o takсах se bo nadaljevala obenem z uvoznimi carinskimi tarifi.

Razgovori z dr. Korščem

Beograd, 15. junija. (Izv.) Zaradi izstopa Jugoslovanskega kluba iz skupščine je povabil g. Pašić g. Koršču na konferenco. Tudi predsednik skupščine g. Ribar je povabil g. Koršču na razgovor.

NIKITOV PRISTAŠI SE NASELE V RUSIJI.

Rim, 15. junija. (Izv.) V osrednjem taboru v Gati nastanjeni Črnogorci so se spričo dejstva, da jim je italijanska vlada na podlagi pogodbe z Jugoslavijo odklonila nadaljno podporo, obrnili na italijanskega zastopnika sovjetske Rusije, na pri svoji vladi izposloval, da bi se smeli nastaniti v Rusiji pri Novorossijsku.

IZ RUSIJE.

Helsingfors, 15. junija. (Izv.) Vodja finske trgovinske delegacije, ki se je vrnila iz Rusije, je izjavil, da je delegacija 4 mesece prepozno prišla v Rusijo, ker so se pred njo Nemci, Amerikanci in Rusje prodali velike množice blaga v Rusijo. — Povedal je, da je v Petrogradu veliko pomanjkanje kruha in moka. Življenje omogoča le tlitopstvo z živil. Petrograd dela vris izumrlega mesta. V Moskvi je nekoliko boljše. Vlaki med Moskvo in Petrogradom zopet redno vozijo.

Pariz, 15. junija. (Izv.) V toulonskem pristanišču so včeraj na podlagi določb vrhovnega sveta začeli potapljati in uničevati oddane nemške pomorske čolne.

Trumbićeva interpelacija o baroškem vprašanju

Beograd, 15. junija. (Izv.) Danes je vložil dr. Trumbić na ministrskega predsednika Pašića kot zunanega ministra interpelacijo zaradi luke Baroš. V interpelaciji izjava:

Italijansko časopisje že nekoliko dni piše, da je sklenjen sporazum z našo vlado, po katerem se luka in železnica neodvisne reške države kakor tudi pristanišči Baroš in Delta na našem teritoriju izroče administraciji in ekonomski eksploataciji italijansko-reško-jugoslovanskega konsorcija. O tem dogovoru, ki se ima takoj realizirati, piše italijansko časopisje kot o gotovem dejstvu.

To razburja našo javnost tembolj, ker do danes ni nobene točne informacije. Vlada je prejela številne proteste zaradi tega. Treba je, da se vpoštevata mnenja ankete strokovnjakov v tem vprašanju.

Po rapalski pogodbi je luka Baroš nesporno naša last in Italija nima do nje nobene pravice. Drugo vprašanje je pretresanje drugih zadev, ki jih bo predložila Italija nam ali obratno. Eno in drugo pa se ne more vezati. Samolastno ne more nobena vlada drugi stavljati pogojev za evakuacijo

ozemlja, ki ji je po pogodbi nesporno dodeljeno.

Za slučaj, da bi bil omenjeni dogovor sklenjen, česar dr. Trumbić ne more verjeti, želi pisni odgovor v naslednjih točkah:

- 1.) ali je resnica, da je sklenjen sporazum, ki se nanaša na administracijo in eksploatacijo luke Baroš in Delte.
- 2.) ali je resnica, da je podpisana v tem vprašanju konvencija?
- 3.) ali more Pašić v odgovoru priobčiti tekst sporazuma, oziroma konvencije?
- 4.) za slučaj, da je podpisan, ali sli kraljeva vlada, da je polnomoč, obveznost in izvršljivost odvisna od sankcije krome na osnovi prehodnega odobrenja skupščine?
- 5.) ako je sporazum sklenjen, ali ga namerava predložiti vlada skupščini v razpravo in odobrenje.

Odgovor g. Pašića se pričakuje z veliko napetostjo.

Beograd, 15. junija. (Izv.) Anketa zaradi baroške luke bo zborovala v petek.

Nezmožnost rešitve avstrijske vladne krize

SPOR MED DUNAISKIMI IN ŠTAJERSKIMI SOCIALCI — VELENEMCI VZTRAJAJO NA ŠTAJERSKEM PLEBISCITU.

Dunaj, 15. junija. (Izv.) Vlada kriza, ki traja že 14 dni, postaja še bolj zamotana. Krščanski socialci so sklenili, da sodelujejo na sestavi vlade po sledečih pogoji: 1.) ako se zamči nadaljevanje pomožne akcije Zveze narodov; 2.) ako se ne izvrši nobeno nadaljno glasovanje za priključitev k Nemčiji po deželah; 3.) ako odpade tudi glasovanje, nameravano na Štajerskem dne 3. julija t. l.

Velenemski ljudska stranka je izjavila pri svojem posvetovanju, da so ti pogoji nesprejemljivi. Stranka da more le potem sodelovati na sestavi kabineta, ako se izvrši glasovanje na Štajerskem dne 3. julija in ako se pooblasti vlada, da glasovanje za stopa napram inozemstvu. Šele potem bi se mogla izjaviti Velenemski

ljudska stranka za pripravljeno, odpovedati se nadaljnim ljudskim glasovanjem za priključitev k Nemčiji. Jutri imajo krščanski socialci na Štajerskem posvetovanje o zgoraj navedenih pogojih; ako bi se odločili, da se glasovanje ne vrši, bi nastala povsem nova situacija. Ni mogoče spraviti pod en klouk črnozolto krlidunajskih krščanskih socialcev z onimi v posameznih deželah, ki zahtevajo glasovanje. Pogajanja s političnim predsednikom Schoberjem zaradi sestave kabineta so toliko časa nemogoča, dokler meščanska večina ne najde baze za skupna pogajanja. To se pa najbrž ne bo zgodilo pred početkom meseca julija, to je pred glasovanjem na Štajerskem.

IZ ITALIJ. parlamenta

Rim, 15. junija. (Izv.) V današnji seji poslanske zbornice je prevzel novoizvoljeni predsednik de Nicolai predstavitelji. Ministrski predsednik Giolitti je nato predložil zbornici zakonski predlog o prenosu državne administracije, o poenostavljenju državnega aparata in zmanjšanju števila državnih uslužbencev.

POSVETOVANJA LAŠKIH POSLANCEV V BENECIJE.

Rim, 15. junija. (Izv.) Italijanski poslanci in senatorji iz Julijske Benecije in Dalmacije so imeli danes v parlamentu posvetovanje o položaju v Julijski Beneciji in o raznih tekočih vprašanjih. O posvetovanju se ni izdal noben komuniké in tudi poslanci niso hoteli novinarjem podati nobene izjave o svojih sklepih. Zvečelo se je samo to, da je bil predlog, da naj ustanove italijanski poslanci iz Julijske Benecije svoj klub, odklopijen, a sprejeto načelo, da ostanejo poslanci v najožji medsebojni zvezi, kadarkoli zahtevajo potrebe in razmere v Julijski Beneciji.

ŽELEZNIČARSKI ŠTRAJK V BENETKAH.

Trst, 15. junija. (Izv.) Generalni protestni štrajk železničarjev v Benetkah še vedno traja. Iz Benetk ni prišel v teku današnjega dneva v Trst noben vlak. Mornariška uprava je s pomočjo fašistov hotela vzpostaviti promet na nekaterih lokalnih progah; ko pa je privozil neki lokalni vlak, ki so ga vozili fašisti v Benetke, so vlak napadli komunisti in stavkujoči železničarji. Prišlo je do hudega boja, v katerem je bilo več oseb ranjenih, a en fašist ubit. — Jako neroden slučaj se je zgodil v Padovi. Na praznik sv. Antona Padovanskega je prišlo v Padovo okoli 10 tisoč romarjev; ker pa je izbruhnil štrajk, se niso mogli odpeljati do

mov. Zmanjkalo je prenočišč in hrane. Po mestu demonstrirajo romarji proti štrajkujočim. Ker se je bati izgredov, so prišli na pomoč policijski močni karabinjerski oddelki.

7AKLUČNA SEJA RIMSKE KONFERENCE NASLEDSTVENIH DRŽAV.

Rim, 15. junija. (Izv.) Jutri se snide plenarni seji v palači Ghigi konferenca nasledstvenih držav. Ta konferenca bo z ozirom na konferenco v Portorože, ki se sestane dne 2. julija, zadnja v sedanjih sezonah, ker odidejo na konferenco v Portorože skoro vsi zastopniki nasledstvenih držav. Na jutrišnji konferenci se bodo končno in definitivno redigirali vsi do sedaj sprejeti zaključki.

LLOYD GEORGE OZDRAVEL.

London, 15. junija. (Izv.) Lloyd Georgejevo zdravje se boljša. V nedeljo se vrne v London in v ponedeljek bo že prisostvoval konferenci premirerjev. K otvoritvi ulsterskega parlamenta v Belfortu pa Lloyd George ne bo šel. Tudi ostali britanski predsedniki angleških deminionov s. te svečanosti ne bodo udeležili.

NOVI POLISKI ZUNANJI MINISTER.

Rim, 14. junija. (Izv.) Novi polski zunanji minister Szirmud, ki je bil doslej polski poslanec v Rimu, je izjavil, da je bila in bo podlaga poljski zunanji politiki sporazum z zavezniki na temelju versailleske pogodbe. Izjavil je, da je njegovo imenovanje za zunanjega ministra jamstvo, da hoče Poljska pristranskih odnosajev z Italijo.

ZIDI NAPADLI TISKARNO.

Pariz, 15. junija. (Izv.) V Konstantinu v Alžirju je množica jugov v tiskarno in rotacijske prostore lista «Tribune de Constantine» in je popolnoma razdrila in poškodovala stroje. Prebivalstvo je napad že nekaj mesecev sem slutilo. Baže je list v ostrem tonu nastopal proti Judom.

Madžarske zunanje in notranje politike

Dunajska «N. F. Presse» prinaša iz poverljivega madžarskega predstavnika grofa Bethlena informativen sestavek o madžarski notranji in zunanji politiki, ki zasluži, da ga tudi mi podamo našim čitateljem v izveščju.

— Grof Bethlen pravi:

Na madžarskem je pravno stanje popolnoma vzpostavljeno. Zakoni so absolutno v veljavi in kazenski slučaj, ki se pripetijo so podvrženi samo sodbi kompetentnih oblasti. Delikti v Madžarski ne presegajo kriminalne statistike drugih evropskih držav v nobenem pogledu. Možnost, da bi se ponovila boljševiška strahovlada, je na Madžarskem izključena. Obstaja sicer še boljševiško rovarjenje, katerega vodijo gotovo osebe iz Moskve. Dunaja in iz ostalih nasledstvenih držav. Kljub temu pa stremi sedanja vlada za tem, da izjemno stanje čimbolj omili in ga naposled popolnoma ukine.

Cenzura za hrbovaje ni. Vojaški delatniki, ki so zakrivali razna zločinska področja, so razpuščeni in njihove agende so prešle na policijo. Vse internacije se podvržejo reviziji, katero bodo izvršili sodni organi. Od internirancev je nad polovico komunistov ostala polovica pa so tatovi, navijači cen in veržniki, ki so bili internirani iz preventivnih razlogov.

Namerojena stebra sedanega vladnega sistema sta Szabo-Nagyut in poljedelska stranka. Za uveljavitev enotne vladne stranke ni izšla inicijativa iz vladnih krogov. Sploh se z vplivom vlade enotna stranka ne da ustvariti.

Nova madžarska volilna pravica bo skrajno demokratična. Načrt volilnega zakona pride še to jesen pred narodno skupščino. Magnatska zbornica se bo zdemokratizirala.

Skrčenje narodne armade v smislu trianonske mirovne pogodbe se je že izvršilo. Kar se tiče opreme, ni madžarska armada vesled rumunske okupacije sploh nikoli imela več orožja nego to dovoljuje Madžarski trianonski mir.

Težko breme za Madžarsko predstavlja izredno veliko število uradništva, katero dan za dnem prosí za službo. Vlada se trudi, da uradnike namesti, kjer in kakor more. Otvorili pa se bodo za uradništvo tudi posebni tečajji, ki jih bodo vzgojili tudi za druge praktične poklice.

Sedanja vlada je šele malo časa na svojem mestu. Vendar pa dokazuje že njeno dosedanje delo, da želi živeti s sosednjimi državami v dobrih odnosih. To prav lepo dokazujejo češkoslovna-madžarska pogajanja, katere odobrava cela madžarska javnost.

Na polju obnove je Madžarska dosegla še precej uspehov. Vrednost madžarske krone se je dvignila, in glavne življenske potrebščine so se pocenile. Preostaja še vprašanje varnosti obnove dela v industrijskih podjetjih, kar bo tudi v najkrajšem času rešeno.

Jugoslovani v rimskem parlamentu

«Edinost» od 14. junija piše:

V posebnem dopisu iz Rima razpravlja dopisnik tukajšnjega «Lavoratore» o namerah in načrtih Nemcev in Jugoslovenov v rimski zbornici. Nemci da so izjavili, da se niso udeležili «krajjevske seje» zato, ker so tudi oni po mišljenju republikani. O jugoslovenskih poslancih pa pravi dopisnik: «Ti so se udeležili «krajjevske seje». Če bi se ne bili udeležili, bi moglo dati to povoda za kriva tolmačenja. Oni smatrajo to sejo kakor vsako drugo sejo. Oni morajo braniti dolžnost politične interese in vprašanje vladavine je za njih povsem brezpomembno. Po vsem tem in po drugih znakih je soditi, da bodo jugoslovanski poslanci zasledovali v Rimu politiko, kakršno so zasledovali italijanski narodni poslanci na Dunaju.»

K temu bi bilo pripomniti, da so naši poslanci že davno izjavili, da bo njihovo parlamentarno delovanje posvečeno blaginji našega prebivalstva in da jim bo cilj ta, da se odpravijo nešteté krivice, ki se gode našemu ljudstvu v političnem in gospodarskem pogledu.

Najodločneje pa protestiramo proti temu, da se naši poslanci postavljajo v isto vrsto z nekdanjimi italijanskimi kataričnimi poslanci v dunajski zbornici. Ti so bili v Trstu tlečji opozicijski volkovi, na Dunaju so bili pa krotka jagnjeta, ki so kar jedla iz vladine roke in glasovale vladni vse kreditu za vojne priprave proti Italiji!

Znano je bilo, da ni imela avstrijska vlada z nobeno parlamentarno skupino tako malo preglaiv, kakor ravno z italijansko. Časih je padla zavoljo lepšega javno res kakšna opozicijska beseda, ali za kulismi so bili italijanski poslanci — krotka jagnjeta. Takisto neiskrena, hipnavska in dvojnaka politika jim je sicer donasala — odlična mesta, odličkovanja, križice in tudi Fran Josipove rede — ali ni jim donasala — čisti! Zato je naravnost žaljivo, če se hoče našim poslancem podkati, da bodo v Rimu ubirali poti kakšnega komendatorja Rizzija.

VEČJA OD NASILJA SOVRAŽNIKA, BODI NAŠA POŽRTVOVALNOST ZA TRPEČE BRATE!

Konferenca v Portorose

Pred kratkim je bil objavljen program konference nasledstvenih držav v Portorose, kjer se 2. julija sestanejo zastopniki Italije, Jugoslavije, Češkoslovaske, Nemške Avstrije, Madžarske, Romunije in Poljske. Podlaga za razpravo na konferenci tvorijo trgovske in prometno-politične zadeve, ki obsegajo sledeče točke: omiljenje kompenzacijskega prometa pri izmenjavi premoga, oglja, rud, petroleja in kolonialnega blaga; ublažitev določil glede poštnega in brzojavnega prometa ter glede potovanja oseb in prevažanja blaga.

Glede ublaževanja določil v železniškem prometu so posamezne nasledstvene države med seboj že sklenile delne pogodbe, ki pomenijo bistveno poenostavitve tega vprašanja. Posebno Nemška Avstrija se je izkazala v tem pogledu, ko je sklenila tozadevne konvencije z našo državo, s Češkoslovasko, Madžarsko in Romunijo. Vprašanje železniškega prometa torej ne bo tvorilo na konferenci v Portorose posebnih težav, ker so nanj vse države več ali manj pripravljene s praktičnimi izkustvi.

Mnogo težje pa bo rešiti vprašanje potovanja iz ene države v drugo. To stališče bo za nasledstvene države tem težje, ker se ne ve, ali bo antanta izjavila, da se strinja z dosedanjimi tozadevnimi določili ali ne. Vprašanje potovanja iz ene države v drugo je že doslej tvorilo težko premagljivo točko za potujoče osebe vseh držav, ki so hotele prekoračiti meje.

Nadalje se bo na konferenci razpravljalo o uporabi železniškega parka med nasledstvenimi državami. Tudi bo konferenca morala določiti olajšave v trgovskem prometu. Tu pride predvsem v poštev vprašanje odstranitve ali vsaj znižanja prepovedi o uvozu in izvozu. Konferenca ima torej tudi v trgovsko političnem oziru važno nalogo, o kateri je želeli, da jo obvlada in reši v takem smislu, da bodo od tega imele koristi vse države, ki pošljejo svoje zastopnike v Portorose.

Program italij. social. stranke v rimskem parlamentu

Na dan otvoritve rimske zbornice je imela socialistična parlamentarna skupina sejo, kjer je sporazumno določila smernice za svoj nastop v novem parlamentu. Bistvene točke njenega programa so v glavnem sledeče:

- 1.) nastopiti z vsemi silami proti Giolittijevi vladi;
- 2.) uveljaviti z vso odločnostjo pravico volilnih okrožij, v katerih se je tako okratno poletala volilna pravica;
- 3.) zahtevati pravico do odločanja o smeri vnanje politike, tako da ostane Italija daleč od vsakega novega pustolovstva in od vsakovrstnih akcij, ki so naperjene proti svobodi in avtonomiji narodov;
- 4.) zopet predložiti vse zakonske načrte socialnega značaja, ki jih prejšnja zbornica ni mogla proučiti, in sicer začeti od onih o socialnem zavarovanju in o osemurnem delu;
- 5.) naznačiti in podpirati konkretno delovno politiko, ki naj, upoštevajoč sindikatno moč, ublaži tragične posledice nezaposlenosti;
- 6.) odločno nastopiti v obrambo organizacijske pravice tudi za državne nameščence in posledno takoj zahtevati prekinjanje kazni, ki so bile določene vsled zadnjega gibanja.

Na seji je bilo tudi sestavljeno novo vodstvo, v katerem se nahajajo ti le člani socialistične stranke: Baratonio, Vella, Maffi, Cazzamali, Maiolo, Musatti, Zilocchi, Modigliano, Turati in Baldesi.

Po svetu

— Promocija Masaryka in Beneša za častne doktorje Sorbonne v Parizu. Preteklo nedeljo sta bila predsednik češkoslovske republike Masaryk in zunanji minister Beneš proglasena za častna doktorja juristične fakultete pariškega vseučilišča. Odlikovanji, podeljeni Masaryku in Benešu, imata v prvi vrsti politični pomen.

— Razkrit komunističen komplot. Iz Budimpešte poročajo 14. junija: Postno ravnateljstvo v Szegedinu je danes zaplenilo sumen zavoj, v katerem so bili boljševiški letaki, pisma in novine. Naslovljenec Evgen Reismann je bil aretiran. Pri hišni preiskavi v njegovem stanovanju so dobili mnogokomunističnih letakov in korespondenco ubeglih komunistov z Dunaja. Reismann je priznal, da mu je pravzaprav ime Pavel Telegdi in da ga je komunistična skupina poslala v Szegedin, da bi tam ustanovil komunistično stranko in zlasti poljske delavce pridobil za stavko ob žetvi. Tudi v Szegedinu je delil komunistične letake, vzdrževal zvezo z deberezenskimi in budimpeštanskimi komunisti in pošiljal na Dunaj vedno poročila o položaju. Oddali so ga državnemu pravdnstvu.

— Sestanek antantnih finančnih ministrov. V soboto se sestanejo v Londonu zavezniški finančni ministri, da se sporazumejo o razdelitvi prve milijarde mark v zlatu, ki jo je Nemčija oblačila

na račun oškodovance. Italijo bo zastopal zakladni minister Bonomi, Francijo pa minister za razdejane pokrajine Louchet.

— Preosnova angleških ministrstev. Iz Londona poročajo, da računajo v tamkajšnjih političnih krogih z gotovostjo na to, da se bo moral Lloyd George vsled neuspehov vlade pri zadnjih delnih volitvah posvetiti v prvi vrsti vprašanju notranje politike. Vsled tega postanejo posamezna ministrstva predvsem ministrstvo za zunanje zadeve bolj samostojna. O preuredbi so se prizadeti ministri že posvetovali in podali svoje mnenje.

— Grški kralj Konstantin se je zadnje nedelje predpoldne podal na fronto v Mali Aziji k svojim četam. V Smirni je prebivalstvo kralja navdušeno pozdravljalo.

Politične beležke

— Kdo je gospod Prepeluh? Ko je začel gosp. Prepeluh izdajati svoje in svojih avtonomistov glasilo «Avtonomisti», se je vse spraševalo, kako more socialni demokrat pisati take stvari, kako mora ubirati pota za klerikalci in stopati v krog bojnikov iz «Straže», «Novega Časa» in «Slovenca»? Današnji «Naprej» pa objavlja, da gospod Prepeluh sploh ni več član socialno-demokratske stranke. «Naprej» namreč piše: «Naša stranka je dobila novega prikrita sovražnika v listu «Avtonomisti». Končno bomo obračunali o čiščenju v naši stranki šele na stranknem zboru avgusta meseca, vendar smemo po 8. maja povedati, da gosp. Prepeluh ni vpisan v nobeni organizaciji naše stranke, da torej že iz tega razloga ne more biti štet med člane. Svoja odborniška mesta v stranki je pa odložil takoj po volitvah v konstituantno, ko ni bil izvoljen. Iz načelnih razlogov načelstvo JSDS in KDZ dozdaj o tem ni razpravljalo v javnosti, ker ne smejo pri nas odločevati o osebnosti. Vseeno je, če kdo odstopi — stranka ostane stranka tudi brez takih «voditeljev». Zdaj pa, ko nas napada gosp. Prepeluh v svojem listu radi naših jasnih pojmov o samoupravi in jih imenuje «zmešnjavo», ko hodi celo k našim zaupnikom in jih hoče pridobiti za svoj «avtonomizem», smo morali vsem somišljenikom povedati, da on ni več socialni demokrat. — Torej gospod Prepeluh ni več socialni demokrat — a po njegovem najnovejšem pisanju v «Avtonomistu» ni težko soditi, v kak varen pristan bodo odpadle njegove barke!

— Istrani proti Laginji. Glasilo neosvobojenih Istranov «Pučki Prijatelj» se bavi v zadnji številki s politiko onih hrvaških strank v beograjski konstituenti, ki so sklenile, da se ne udeležijo ustavne debate. Članek pravi, da razume enak sklep radičevcev in frankovcev, ki jim je protidržavno delo edina pozitivna točka njih programa. Nemuljivo pa je, ako se taki taktiki pridružuje tudi Narodni klub kot parlamentarni zastopnik Hrvatske zajednice. Se bolj se pa čudi «Pučki Prijatelj» svojemu istrskemu rojaku Matku Radičevcu in frankovcem. Istrski narod ne more razumeti svojega sina Matka Laginje, ki se je pridružil radičevcem in frankovcem ter jim pomaga v njih borbi proti narodnemu in državnemu edinstvu. Ali smo se mi Istrani žrtvovali samo za to, da morajo sedaj naši ljudje rušiti ravno to, kar smo pomagali zgraditi mi s svojimi krvavimi žrtvami! Naš narod v svoji nesreči domovini najodločneje obsoja postopanje svojih lastnih sinov, ki plačujejo bogato in materinsko gostoljubje jugoslovanske države s črno nevaljeznostjo in rovanjem proti njenemu narodnemu in državnemu edinstvu. Ta očitek Matki Laginji od strani njegovih najbližjih rojakov, je tako značilen, da bi odpr loči vsakemu, toda Laginji jih gotovo ne bo! — Tu bi imeli tudi naši avtonomisti in federalisti dovolj prilike, da se pouče kako mislije vlada v neodrešeni domovini o njih razlirnem delovanju. Zalostno je, da so se političnim skupinam, ki se bore proti državnemu edinstvu, torej proti moči in bodočnosti naše države, pridružili po nekateri malkontenti iz neodrešene domovine, ki na ta način delujejo proti notranji konsolidaciji Jugoslavije in izpodkopujejo vse nade v bodočnost neosvobojenih bratov. Mesto da so sinovi neodrešene domovine moške pozitivnega dela, vidimo, da se mnogi zbirajo iz sebičnih in osebnih ozirov v društvu destruktivnih političnih skupin.

— Koroško vprašanje. Avstrijsko novinstvo se obirno bavi s koroškim vprašanjem z ozirom na pariške vesti, da je vrhovni svet zaenkrat odklonil zahtevo jugoslovanske vlade glede poplave naše severne meje na Koroško. Večina listov piše z velikim zadovoljstvom in pozdravlja ta sklep vrhovnega sveta kot končno in definitivno rešitev koroškega vprašanja; so pa tudi nekateri listi, ki pišejo o stvari malo treznejše in opominjajo, da onega kratkega izraza «zaenkrat» nikakor ne gre prezreti. Tako piše «Arbeiter Zeitung», da je usoda južne Koroške edino odvisna od Avstrije same, ker gotovo je, da bi vsak nepremišljen korak avstrijske vlade prislil zavezuilke, da se poslužujejo tega svojega pridržka. Isti list poroča iz Beograda, da ju-

goslovanska vlada po odgovoru iz Pariza ni zavzela svojega končnega stališča. Torej tudi ni smatrati stvari kot končno rešene.

— Nemški «Kulturbund» v Jugoslaviji. Nemški «Kulturbund», ki je pred letom dni bil ustanovljen v Novem Sadu v svrhu, da vse Nemce v Jugoslaviji kulturno ujedini, je imel te dni svoj letni občni zbor. Ta kulturna zveza je prvi poskus nemške narodnosti v Jugoslaviji, da svoje gospodarske in kulturne interese spravi v sklad z državnimi. Skupščina, katere se je udeležilo nad 2000 ljudi, je — kakor poroča «Riječ» — odposlala pozdravno brzojavko «Matici srbski». Glavni tajnik zveze dr. Grass je poročal o delovanju zveze ter poudarjal, da «Kulturbund» ne sme zasledovati separatističnih ciljev, marveč da mora spoštovati državno celoto. Zveza je končno odposlala vdanostno brzojavko regentu, v kateri obeča zvestobo dinastiji in domovini. — Ali bodo Nemci v Sloveniji sledili vojvodinskemu «Kulturbundu»?

— Nov bolgarski vpad. Beograjska «Pravda» poroča iz Skoplja: V noči od 12. na 13. junija je vpadla 20 moč moč na bolgarska komitiska četa na naše ozemlje v gorskem srezu blizu Careve Cose. Komite so bili obleteni v seljaške obleke. Naša orožniška patrulja jih je brzo izsledila in jih vrgla preko meje. Trije komite so padli, en naš orožnik je ranjen. — Iz Djakovice poroča isti list, da se je pojavil v okoliščini znani albanski kačak Zefa Mali, ki je pred nekaj časa pobegnil v Skadar, a os je sedaj vrnil z dobro oblečeno in oboroženo bando.

— Diplomatični spor z Madžarsko. Iz Beograda poročajo: Zaradi neprijaznega postopanja tukajšnjega madžarskega diplomatskega zastopnika z našimi državljani o priliki vidiranja potnih listov je naše zunanje ministrstvo naročilo poslanstvu v Budimpešti, naj ustavi vsakojako vidiranje potnih listov madžarskim podnikom, ki bi hoteli potovati v našo državo. Najbrže bo zaradi tega tukajšnji madžarski diplomatični zastopnik odpoklican.

Prosveča

SLIKARSKI NATEČAJ.

Umetniški oddelek za prosveto razpisuje na podstavi rešenja ministra za narodno zdravstvo natečaj za izvršitev umetniške slike, ki naj prikazuje škodljivo gñinkovanje alkohola. Predmet slike naj se posname iz domačega življenja. Natečaji se morejo le umetniki, ki so državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Rok za izročitev natečajnih slik je 6 mesecev po objavi tega natečaja. Nagrade so: prva 5000 dinarjev, druga 3000 dinarjev, tretja 1000 dinarjev. Nagradjene slike se bodo odkupile po pogodbi z umetnikom.

Ocenjevalno razsodišče bo naknadno določilo ministrstvo za prosveto. Iz pisarne umetniškega oddelka ministrstva za prosveto št. 1122 z dne 20. maja 1921.

Strindbergova znamenita drama «Peli-kan» v šentjakobski gledališki dvorani je dosegla v torek popoln uspeh. Dvorana je bila nabit polna občinstva, ki je igralce burno akklamiralo po vsakem dejanju. Pa se je tudi igralo res precizno in so hipe prve predstave izginile. «Pelikan» se ponovi danes, v četrtek, v drugi ob pol devet uri zvečer. Dvorana je v Florjanski ulici 27, I. nadstropje, poleg Florjanske cerkve. Predprodaja vstopnic v šentjakobski napredni knjižnici. Vabimo občinstvo, da se predstave udeleži in se prepriča, kako vestno in vztrajno vrši dramski odsek šentjakobskega naprednega društva svojo kulturno nalogo.

Nove hrvatske drame. Znani hrvaški književnik Božo Lović je napisal novo dramo iz socialnega življenja «Sin». Predvoda te drame je izšel v češkem prevodu, ki ga je oskrbel češki pisatelj Jan Hudec, v reviji «Cestas». Vprizoritev drame je prevzelo češko narodno gledališče na Vinohradih v Pragi ter se delo vprizori v prihodnji sezoni. Dekoracije, opremo in kostume je izdelal naš slovenski arhitekt Jože Plečnik. O novi hrvaški drami so v velikim priznanjem pisali v čeških listih Dyk, Capek-Chod in Rutte. — Danes se vprizori v zagrebškem narodnem gledališču izvorna drama mladega hrvaškega knjižnika Josipa Kuludžića «Ponoč». O delu pravi «Riječ»: S to dramo se odpirajo prvič na hrvaškem odru vpogledi v novo umetnost, ki je dala evropski kulturi nove oblike in novi vsebino. Vprizoritev tega dela je pri nas prvi poizkus, da prekoračimo most iz grotesknega simbolizma do večerajšnje umetnosti v absolutno simbolično jutrisne. V skladu s stilom drame je zamislil režiser dr. Branko Gavella režijo v okviru ekspresionistične inscenacije slikarja Tomislava Krizmana. Simbolični teksti v delu so izdelani malo dramatično z orkestralno godbo, ki jo je napisal za «Ponoč» Oskar Jozefović. Vsi prijatelji in častilci umetnosti najmlajših pričakujejo vprizoritev tega dela z največjim zanimanjem.

BOGASTVO NAŠE DRŽAVE spoznamo najbolje iz pravkar izišle knjige A. Melik: Jugoslavija, ki podaja zemljepisni, narodopisni in gospodarski pregled naše kraljevine. Knjiga je neprecenljiv vir za vsakogar, ki se zanima, v kakšni državi živimo in kakšni so pogoji za naš blaginjo.

Sport in turistika

Nogomet. S. K. Sturm iz Gradca, ki igra v soboto dne 18. in v nedeljo dne 19. t. m. proti Mirli, je prvak Gradca in najboljši klub na jugu Avstrije. Znan je po svoji lepi kombinacijski igri ter uživa sploh jako dobro ime. Avstrijski nogometni savez mu priznava prvorazrednost po pomitli dunajske prvorazrednosti. V Ljubljani igra s kompletnim I. moštvom.

Francoski nogomet team v Ljubljani. Team francoske nogometne federacije, ki igra v četrtek dne 23. t. m. proti reprezentaciji našega nogometnega podsaveza, je sestavljen iz samih znanih igralcev prvorazrednih klubov Pariza. Nogometni podsavez in S. K. Mirja pripravljata francoskim gostom, katerih turneja po Jugoslaviji je pod protektoratom francoskega zunanega ministrstva, ob prvem posetu svečan sprejem. Turneja je naravno za mednarodne sportne stike Jugoslavije največjega pomena.

Lahkotletični miting S. K. Mirja. Začetkom meseca julija priredi S. K. Mirja lahkotletični miting, ki je dostopen za člane vseh klubov Slovenije. Miting naj bi bil nekakša preizkušnja za Sportni teden 1921. Na programu bo tek na 100 m, 400 m, 800 m, 1500 m, tek preko zaprek na 110 m, stafieta 4 × 100 m, skok v višino in daljino, skok ob palici, metanje diska, kopja in kroglice, vlečenje vrvi in event. kot propagandna točka damska stafieta 4 × 70 m. Člani vseh klubov se vabijo, da se udeležijo mitinga v čim večjem številu. Prijave je poslati do dne 26. t. m. na naslov Josip Beneš, Ljubljana, Jadranska banka. Prijava naj vsebuje 1.) ime in priimek, 2.) ime kluba, 3.) panogo, v kateri se hoče tekmovali.

Otvoritev koč na Stolu. Kakor nam podružnica Slovenskega planinskega društva v Kranju poroča, bo prihodnjo nedeljo otvorena Prešernova koča na Stolu.

Porotno sodišče

Ljubljana, 15. junija.

TATVINA PISALNEGA STROJA.

Pri porotnem sodišču je bil danes «daš tatov». Pred porotniki so se vrstili navadni tatovi, družni mladi žeparji iz Zagreba, vlomilci in drugi tatovi.

Prvi je bil obsojen na štiri leta težke ječe v Mežicah pri Guštaju rojeni, 29-letni Maks Obid, ker je dne 2. februarja t. l. ukradel iz pisarne Kmetijske družbe na Turjaškem trgu pisalni stroj, vreden 8000 kron. Stroj je prodal v Zagrebu za 1000 kron. Po polomu je bil Obid koroški «Volkswehrovec» in pozneje celo v rdeči armadi v Budimpešti.

DVA MLADA ŽEPARJA

Porotnikom sta se na to danes predstavila dva mlada žeparja, 14letni Zagrebčan Fran Platz in čevljarski pomočnik Jože Šetina, 25 let star in rojen v Zagrebu. Odsila sta začetkom letošnjega leta iz Zagreba na žeparsko turnejo. Platz je praznil žepo, Jože, star in izkušen, pa je vodil aranžma žepnih tatvin. V Sloveniji je bil prvi plen na kolodvoru v Mokronogu. Tam je Platz dne 2. januarja t. l. izmaknil dekletu Ani Povše devet dolarjev in nad 2500 kron, poleg voznega listka II. razreda za Ljubljano. Po tem plenu sta odšla v Zagreb, kjer sta vse zapravila. Nato sta se sredi meseca januarja pojavila v Ljubljani, kjer je na glavnem kolodvoru Platz izpraznil dve-ma ženska torbica ter dobil 80 lir in 1240 kron. Kmalu pa so ju aretirali in izročili sodišču.

Vprašan, kdo ga je naučil žepnih tatvin, je mali Platz mirno odgovoril v meh-kem zagrebškem narečju: «Naučili so me dečki v Zagrebu!» Porotniki so soglasno potrdili žepne tatvine. Bila sta obsojena: Fran Platz na dve leti in Jože Šetina na dve leti in pol težke ječe.

VELIKE TATVINE V POLLAKOVI TOVARNI.

Koncem lanskega leta so bile v Pollakovih tovarni na Sv. Petra cesti velike tatvine gonilnih jermenov in podplatov. Dne 2. decembra t. l. so trije mladi tatovi odnesli iz tovarniškega skladišča štiri velike kolobarje gonilnih jermenov in vrednosti 26.488 kron 8 vin. Ko so mladeniči v nahrbtnikih nesli jermene proti doleten-skemu kolodvoru, jih je na Dolenjski cesti okoli treh zjutraj prijel nadstražnik Kvas. Dva sta mu ušla, tretjega, France-ta Goltesa, pa je stražnik privedel na stražnico. Poznele so tudi oba druga — Rudolf Preveca in Anton Crnkoviča — izsledili in prijeli. Nadalje poizvedbe so dognale, da sta Preve in Crnkovič ukradla še večjo množino jermenov in pod-platov. Celokupno bo imela tovarna Pollak nad 34.000 kron škode.

Porotniki so pri Rudolfu Prevcu in Antonu Crnkoviču soglasno potrdili kriv-do tatvine, toda s pristavkom: «nad 100, a pod 4000 kron». Z večino glasov (8:4) pa so zankali krivdo pri Francetu Goltesu.

Na podlagi tega porotniškega izreka je bil France Goltes popolnoma oproščen. Obsojena pa sta bila: Rudolf Preve na 14 mesecev in Anton Crnkovič na 18 mesecev težke ječe.

TATVINA LESA.

Na podlagi soglasnega porotniškega prostora je bil pri današnji večerni porotni razpravi oproščen bivši poslovodja lesne družbe «Croatia» K., ki je bil obtožen, da je vzel deset kubičnih metrov desk v vrednosti 12.000 kron. Poslovodja se je zagovarjal na skrajno bedo in stisko. Imel je plače 800 kron, dočim je moral kot poslovodja izplačevati navadnim delavcem 1500 kron.

Blagajna velikega vojvode

Roman.

(Zaključeno F. U. o.)

Naj ga vzame vrag! Doktor vladar na Minorki veliki vojvoda don Ramon, toliko časa so vsi načrti gospoda Bekkerja neizvedljivi. Hotel je že izustiti glasno kletvo, a ni še izrekel prve besede... ko se je, stresel in obstal: stoj, tu je ideja, ki jo je dozdaj iskal! Doktor je veliki vojvoda don Ramon vladar Minorke, gospod Bekker ne dobi Punte Hermose... torej kaj naj stori gospod Bekker, ako hoče imeti na vsak način Punte Hermoso?

Torej vztrajati takole nekako malo revolucijo!

Življenje gospoda Bekkerja ni bilo brez raznih pregreškov in grehov in tudi uprizaritev kake male revolucije bi ne bila nova. Ako je človek živel dolgo vrsto let v raznih državah srednje Amerike, so za njega take revolucije prava malenkost, katerih se more posluževati, ako druga sredstva ne pomagajo. A gospod Bekker je preživel precej let v onih krajih in prišel do prepričanja, da se mora človek v slučaju potrebe poslužiti na koncu konca tudi takih sredstev. Sicer ga je zavest, da živi sedaj v Evropi, malo zadrževala in plašila, toda to le trenotno, spomnil se je na Turčijo in Portugalsko. Ko je tam narod napodil raz prestol do tedanje vladarje, se Evropa ni zmehtala, torej je mnogo verjetnejše, da se Evropa ne bi vznemirjala ako se zgodi kaj takega na otoku Minorki! Kaj briga Evropo otok Minorka?

Na to vprašanje si je odgovoril gospod Bekker, kosmato kletvico, stopil v hotelsko obednico, pojedel hitro svoj zajutrek in odšel v svojo sobo. Tam je premišljeval kake poteze, potem je pa poklical señora Luisa Hernandeza.

Señor Luis je bil takrat star 27 let, bil je sin señora Porfirija Hernandez, lastnika hotela «Univerzab». Redko je dobil očeta in sina, ki bi si bila med seboj tako nepodobna in različna. Stari Porfirio, ki je vodil hotel že kakih trideset let, je bil možakar starega kova, star flegmatičen Minorčan; v šestdesetih letih svojega življenja se je privadil gledati, kako potuje sonce od vzhoda do zahoda, poslušal je vetrove, ki so šumeli v palmovih gajih, navadil se je pa tudi na dinastijo Ramona, ki je vladala nad otokom s svojim žezlom in velikimi davki, davki: Prvo in drugo je bilo samo na sebi razumljivo in misel, da bi se moglo to ali ono izpremeniti, se ni nikdar pojavila v njegovi glavi. Življenje je bilo enakomerno, dohodki so bili majhni, toda dokler človeku ni treba delati-mučiti se in še stradati, je dobro tako, kot je. To je bila njegova življenjska filozofija, ki bi je sicer ne mogel formulirati, in v tem smislu je hotel vzgajati tudi svojega sina Luisa, ki je dobil svoje ime po takrat vladajočem velikem vojvodi Minorke. Luisova mladost je bila po zastarelih minorčanskih nazorih precej burna. On je bil večni nezadovoljnej. Minorka je bila jako uboga a obenem pokvarjena! Nikjer ni bilo denarja, a davki so bili tako veliki. Podjetju svojega očeta ni mogel pomagati, razmere so bile take, da ni bilo mogoče ničesar storiti. Pa tudi druge-

ga ničesar ni mogel dobiti, da bi začel delati in razvijati svoje zmožnosti, da bi pokazal svojo voljo za delo. Kajti mladi Luis Hernandez je imel veliko voljo do dela. In ako je stari Porfirio premišljal, od kod ta nenavadna lastnost njegovega sina, prišel je včasih tako daleč, da je začel dvomiti nad zakonsko zvestobo svoje že pokojne boljše polovice. Mladi Luis je mislil noč in dan: kako bi mogel zaslužiti denarja, mnogo denarja. Ako bi ne bil njegov oče že tako star, kdaj bi jo že pobral v Ameriko, oče je bil star, smrt bi mogla priti vsak dan, zato ni odšel v Ameriko, ker se je bal, da bi mogel v tem slučaju izgubiti svoj del dedščine. Tako je ostal na Minorki in ves čas koval svoje velike načrte. Našel je par enakih ljudi kot je bil sam, imeli so tajne sestanke, kjer so prekinjali otok, kjer so se rodili; razvijali so neizvedljive načrte, kako bi kar čez noč obogateli. Vetrovi, ki so veli in prihajali iz Evrope so nazadnje zanesli bacile nezadovoljstva tudi na Minorko.

Ker so prihajali v hotel včasih tujci in inozemci, prilastil si je mladi Luis nekoliko znanja v raznih jezikih in njegovo največje veselje je bilo, ako je mogel sedeti v družbi tujcev in jim v kričevih barvah slikati življenje na otoku. Komaj je videl parkrat gospoda Bekkerja v hotelu, že se je začel zanimati zanj, zavidal ga je že njegovo premoženje in premišljal, kako in zakaj se more muditi tako bogat inozemec, kot je bil gospod Bekker tako dolgo na Minorki. Poskušal se je parkrat približati gospodu Bekkerju, ali ta ni pokazal volje, da bi se seznanil z mladim gospodom. Toliko bolj se je pa iznena-

dil sedaj, ko ga je gospod Bekker poklical k sebi sam, radoveden in razburjen je hitel v njegovo sobo. Ko je vstopil, videl je gospoda Bekkerja, ki je komotno sedel v edinem naslonjaču v sobi; v ustih je držal leno svojo cigaro, roke pa je imel v žepu.

Na mizi je ležala poleg velikega kupa zlatnikov in cekinov knjiga s čeki... ko je mladi Luis videl to bogastvo je široko odprl svoje oči... Gospod Bekker pa je vstal iz naslonjača, ko je vstopil mladi Minorčan, zamrmral skozi zobe: «dober dan, kar je bilo z ozirom na njegove navade, precej nenavadno... Luis ga je opazoval in videl je njegov rdeči in zabuhli obraz

«Dober dan gospod Bekker» je odgovoril v holandskem jeziku ponosen, da je mogel pokazati, da zna tudi ta jezik!

«Da, nisem se niti spomnil señor Hernandez, da govorite holandsko!» je rekel Bekker.

Na Minorki je navada, da se z nazivom señor in polnim priimkom ozvalja samo glava družine to je vedel gospod Bekker prav dobro. S svojim pozdravom mlademu možu je hotel samo dokazati, da smatra Luisa za najvažnejšo osebo v družini Hernandez. Luis je nalahno zardel, ko je čul to laskanje, molčal je, bržkotte zato, ker je bilo njegovega znanja holandskega jezika konec.

Gospod Bekker je opazil mladencevo zadrego.

«Señor Hernandez», je rekel, «jaz govorim mnogo raje špansko. Dolgo vrsto let sem bil v inozemstvu in odvalil sem se svojega materinskega jezika. Jako me pa veseli, da sre-

čam tudi tuka na Minorki človeka, ki se zanima za naš jezik».

Luisu je bil ta poklon neznansko všeč.

«Kaj hočete», je odgovoril ravno-dušno, je že tako, živimo pač na Minorki in to življenje je naravnost strašno.

«Vi ste častihlepni, señor Hernandez! Vi bi se hoteli dvigniti nad tem minorčanskim ozračjem... jaz sem dobil vsaj tak utis,» je rekel Bekker uljudno in zaupno.

Luis je postajal vse bolj živahen.

«Da, to sem poskušal vse svoje življenje, señor. Toda kaj hočete, česa naj se lotim tu na Minorki. Tu je sploh nemogoče začeti nekaj novega, človek mora delati to, kar so delali njegovi predniki v zadnjih dvesto letih; tu je nemogoče, da bi človek dosegel nekaj poštenega, da bi nekaj zaslužil. To je zato tako, señor, kar živimo na Minorki.»

«Ako je stvar taka» je odgovoril počasi Bekker, potem vam preostaja samo dveje: da zapustite Minorko, ali pa da... da jo preuredite.»

Luis se je žalostno nasmehnil. Vi se šalite, gospod. Tu na Minorki se ne more spremeniti ničesar. Hiše, pota, trgovina, poljedelstvo, ljudje — vse je ostalo ravno tako, kot je bilo pred 500 leti. Na Minorki se ne da preurediti ničesar, a najmanj pa Minor-ka sama!»

«Motite se, mladi prijatelj,» je rekel Bekker resno. «Nekaj se je vendarle moralo spremeniti na Minorki, ker so se pojavili mladi možje vašega kova. Jaz sem prepričan, da bi storili vse, samo da bi mogli izboljšati položaj svoje domovine.»

(Dolje prihodnjic.)

Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana,

Brzojavni sistem. Kredit Ljubljana Prešernova ulica 50, v lastnem poslopiu. Telefon št. 40 in 457

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Tovarniška zaloga papirja

Iskalnik in pisarniških potrebščin. Zelo široko razponovanih razredov. M. Tišar, Ljubljana

799 20-3

Tri hiše

s gospodarskimi poslopi, poljubno zemljišča, gospodarske in vasko obrt, tik državne ceste, kmetijski in cestnega urada, v zelo prometnem kraju, na nasprotni strani A. Lauriča, Plana pri Baketu. 961 3-3

Zamenjam stanovanje, obstoječe iz obdobja iz petih sob, v pritlikavi in kopalno sobo, v sredini mesta, s stanovanjem treh sob, kopalno sobo in pritlikavi, istotako v sredini mesta. Posude proim pod „Stanovanje 5“ na upravitelstvo „Jutra“. 971 2-2

Mlad, dobro situiran gospod išče proti najboljšemu plačilu lepo mesečno sobo s posebnim vzhodom in po možnosti v centru mesta. Prijazne ponudbe pod „Trajno“ na upravo „Jutra“. 979 5-1

Podpisani obžalujem psovke, s katerimi sem popolnoma brez poviha in nezastavljeno napadel svojo sosedo, gospo M. S., ter jo prosim odpustitja, da se rešim sodnijske kazni. 978

Anton Costa, Gradišče 14.

Uradnika (co) za knjigovodstvo in praktikanca

sprejmejo Strojne tovarne in livarne, d. d. v Ljubljani. 977 2-1

Proda se stavbna parcela

v ljubljanskem predmestju, pet minut od železniške postaje, poleg glavne ceste, 30 minut od ljubljanske glavne pošte. Pripravna za vilo, zdrava lega in zrak, v lepem kraju, pripravna tudi za vsako obrt. Kje? poroč uprava „Jutra“. 977 2-2

Večje število nekvalificiranih

delavcev

sprejmejo Strojne tovarne in livarne v Ljubljani. 976 2-2

Priporočamo domače tvrdke:	Mali trgovski in obrtni oglasnik.	Izhaja poljubno. Vsaka objava 4 K.
Skladišča: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]	Derenda Fran, konfekcija, manufak-tura na debelo, najnižje cene, Emon-ska cesta 8.	
Špedicija: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]	Puškarji: Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6.	
Trgovine: L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15.	Urarska popravilna delavnica Ivan Seliškar, Pot v Rožno dolino 10. Vsako po-pravilo izvršujem točno in solidno.	
ERJAVEC & TURK 799 „pri Zlati lopati“ 26-6 trgovina z železnino (prej Hammerschmidt) Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7 nasproti križevniške cerkve. Zaloga cementa in karbida.	Arhitekt in mestni stavbenik VILJEM TREO Ljubljana, Gosposvetska c. 10. Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno l. 1850. se priporoča za zgradbo vseh vrst ter iz-vršuje načrte in proračune. 710 15-10	

Tovarna JOS. REICH Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Selenburgova c. 4 PODRUZNICE: MARIBOR Gosposka ul. 38. NOVO MESTO Glavni trg. KOČEVJE štev. 39.	Barva vsakovrstno blago. Kemično čisti obleke. Svetlolika ovratnike, za pestnice in srajca.
--	--

Zdravilna zelišča, lubje, korenine,
kot hipovo ovetje, bezgovo ovetje, traljkovo lubje, borovnice itd. kupu-jemo po najvišjih dnevnih cenah. Natančna navodila o ravnanju z zdravilnimi zelišči brezplačno na razpolago. Iščemo agilne zastopnike za vsaki večji kraj Slo-venije. — Ponudbe na „HERBA“, zadruga za izkoriščanje zdravilnih za-venije. lišč, z o. z. v Zagrebu, Palmotičeva ul. 10. 883 7

DELNIŠKA TISKARNA

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 16.

Izdeluje vsakovrstne tiskovine za urade, trgovce in obrtnike, društva, zasebnike. Knjige, brošure, časopi-se. Točna izvedba, zmerne cene. Zaloga uradnih tiskovin za okrajna glavarstva		Umetniške tiskovine, barvotiske vseh vrst izoršuje tiskarna, ki je opremljena z vse-mi najmodernejšimi stroji, pripravi in in-tehničnim materija-lom, najhitreje in do-vršeno strokovno
---	--	---

LASTNA KNJIGOVEZNICA

izvršuje knjigoveška dela od najpriprostejše do najfinejše vrste

Ustanovljeno 1866

Predtiskarija

kleknanja in veziva

C. J. HAMANN

Mestni trg 8.

Ustanovljeno 1866

COSULICH-LINE
(prej Austro-Amerikana)
TRST-AMERIKA
prevažajo potnike v New-York redno trikrat, v južno Ameriko po enkrat mesečno. — Pojasnila in prodaja vozniških listkov
Simon Kmetec, glavni zastopnik za Slovenijo v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 25.
P. n. potniki, ki se žele voziti z brzoparnikom «President Wilson» na dan 18. junija v New-York, sprejemajo se še do 15. junija t. l. 714 37-0

M. Kuštrin

Tehnični, elektrotehnični in gumi-jevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo. - Glavno zastopstvo pol-nih gumijevih obrobov za tovarne avtomobile tovarne Walter Martiny. Avtomoraze in avtodelnice s sti-skalnico za montiranje gumijevih obrobov pod vodstvom inženirja v centrali Ljubljana, Rimska cesta 2. Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avto-mobilov. 543 25

Centrala:
Ljubljana, Rimska cesta 2.

Podružnice:
Ljubljana, Dunajska c. 20, tel. št. 470.
Maribor, Jurčičeva ul. 3, tel. št. 133.
Beograd, Knez Mihaj-lova ul. 3.

NOVO! Albin Ogris NOVO!
Borba za jugoslovansko državo.
Cena 32 K, po pošti K 1.80 več.
Kdor se boče poučiti, kako so agitirali naši izseljenci med svetovno vojno v Parizu, Londonu, Rimu, Washingtonu in dr. za Jugoslavijo in laskue težkoče so morali premagati, naj čita Ogrisovo knjigo. Spis nudi popol-noma nova, dosedaj pri nas neznana dejstva.
Knjigo naročajte pri 207 15
Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.